

Programstyregruppens forslag til behandling af høringsvar

Indarbejdes i sundhedspolitikken	Indgår som inspiration i det videre arbejde	Taget til efterretning
----------------------------------	---	------------------------

Afsender af høringsvar	Vision	Bevægelse	Mad og måltider	Hygiejne	Røgfri	Rehabilitering	Mental sundhed	Lighed i sundhed	Generelt
MED-Udvalget for Handicap, Bo og Beskæftigelse	De kan tilslutte sig visionen, hvor der er fokus på hverdag og livskvalitet.								De syv målsætninger er på mange allerede indarbejdet som en naturlig del af borgernes hverdagsliv.
LokalMED, Centerområde Sydøst	Erstat godt liv med aktivt liv		Der bør lægges vægt på sammenhængen mellem kost og helbred, når kosttilbuddet på ældreområdet er i udbud.			Den rehabiliterende tankegang vinder mere ind overfor vore ældre og demente, men ikke alt hører under rehabilitering. En sammenhængende indsats kan handle om en fælles tilgang - fx Edens tankegang		Sikre tilbud der rammer borgere, som ikke selv kan frekventere offentlige tilbud - her tænkes på ældre, demente og misbrugere.	
Bestyrelsen i den selvejende institution Regnbuen S/I		Der er behov for at uddanne personalet til i større grad at tænke bevægelse ind i hverdagen. Evt. ved hjælp af en instruktør udefra eller en "værktøjskasse" med inspiration og materialer.	Hver institution skal udfærdige en sundhedspolitik. Det skal være lettere at vælge sundt i hverdagen, bl.a. ved at øge børnenes kendskab til fødevarer, - hvad er sundt, og hvad er mindre sundt? Hvilke madvarer er specielt godt for hjertet, hjernen osv.? Lær børnene hvor maden oprindeligt kommer fra, lad dem være med til at passe en køkkenhave. Vi forbinder hygge med usunde madvarer i Danmark, -hvem siger, det skal være sådan?	Holde fokus på vigtigheden af grundig vask af hænder. Få regelmæssigt besøg af en tandplejer, som fortæller børnene om vigtigheden af at børste sine tænder. Hvad er godt og mindre godt for tænderne, og hvorfor? Vi mener, det fanger bedre, hvis der kommer en udefra og fortæller dette.			Et barn trives i en institution, når det føler sig tryk ved at være der. Dette opnås bedst ved små enheder, hvor der er plads og varme hænder til at drage omsorg og holde fokus på det enkelte barn. Derved bliver barnet også udviklet og vejledt ift. sociale relationer. Der findes allerede trivselskemaer, som selvfølgelig skal fortsætte. Inklusionsindsatsen: skal selvfølgelig stadig have tildelt de nødvendige ressourcer (fx ved hjælp af øget personale specialisering og flere hænder). Derved kan personale "gå fra" til en specifik opgave uden først at skulle søge forvaltningen om støtte, men blot informere. Man når derved at fange barnet inden det bliver ældre, hvor omkostningerne ofte er meget større til fx plejefamilier eller aflastning.		Uanset hvilken vision eller tema man har fokus på (både nu og fremadrettet), er det særlig vigtigt, den tidlige indsats bliver prioriteret. Det er mens børnene er små, at man kan danne de gode sociale relationer, vaner og mønstre. Dette kan kun ske, hvis de rette midler og et godt samarbejde mellem institution og forældre er til stede.
Handicaprådet	Der skal være fokus på hver dag, frem for hverdagen.								Rådet støtter de gode målsætninger, og finder det er et godt værktøj fremadrettet. Rådet anbefaler, at der er tilgængelighed for alle grupper af handicappede til målsætningerne.
Ældrerådet							Rådet sætter den mentale sundhed højt og lægger vægt på den enkelte borgers frie valg ift egen sundhed.		Ældrerådet støtter de gode målsætninger.
MED-Udvalget og Forældrebestyrelsen i Dagtilbuddet Varde Vest									Sundhedspolitikken har et godt afsæt - sundhed skal være tilgængeligt for alle. Et godt liv med høj livskvalitet og at trives i/med hverdagen, skal altid vurderes med udgangspunkt i det enkelte menneskes livsvilkår og forhold. Vi skal give børnene og forældrene mulighed for at vælge 'det sunde', men respektere den enkeltes frihed til at bestemme over sit eget liv - også når det gælder sundhed.

Lisbeth Thastrup, Esbjerg Kommune Ved spørgsmål kontaktes på tlf 21160886		Krav om fysisk aktivitet i alle institutioner med børn (1 time) a la Esbjerg Kommune.	Fælles kostpolitik i alle institutioner med børn. Stordriftskøkkener: Der laves mad i store mængder på ældreområdet og der leveres skolemad. Det foreslås, at indsatsen udbygges med et tilbud til borgere om at få leveret mad fra stordriftskøkkenerne. Småbørnsfamilier der ikke har tid til at lave mad, kan således få et ernæringsrigtigt måltid til hele familien som et alternativ til junkfood. For at kombinere med at reducere social ulighed kan socialt udsatte familier tilbydes gratis mad som en social ydelse frem for andre økonomiske tilskud. Således sikrer man at udsatte familier får ernæringsrigtig mad, frem for at give dem penge, der bruges på uhensigtsmæssige ting.						Tænk jeres tilbud mere på tværs af forvaltninger, da der kan være en økonomisk gevinst ved dette. Eksempelvis kunne nogle aktiviteter og måske endda institutioner for ældre, handicappede og børnehaver lægges sammen. Der kan laves forskellige kreative og fysiske aktiviteter på tværs, som kan give mental og fysisk sundhed og styrke sociale kompetencer ved alle typer af borgere.
Tandplejens MED-Udvalg			Mad og måltider bør også omhandle drikkevarer, idet kostråd nr. 10 fra Sundhedsstyrelsen, pilotprojektet indenfor skolesundhedsprofiler og vores erfaringer indenfor tandplejen peger på, at der med fordel kan sættes fokus på at drikke vand - eller 1/2 l mælk om dagen.						Tandplejen er meget positiv overfor forslaget til sundhedspolitikken, som den foreligger. De opgaver, som vi er sat i verden for at løse i Tandplejen, er indeholdt i politikken. Specielt er vi glade for indledningens omtale af det fælles ansvar for løsningen af sundhedsopgaven.
Helene Bjødstrup, helenebjodstrup@hotmail.com									Jeg synes, ovenstående er et rigtig flot tiltag, men konklusioner i lægeerklæringer og arbejdsprøvnings bør respekteres, og det bør indskræpkes over for sagsbehandlere og lægekonsulenter, at de ikke skal hverken diagnosticere eller behandle syge borgere, i forløbet.
MED-Udvalget ved Center for Sundhedsfremme		Temaet bevægelse er vi meget enige i - i forhold til indsatsområder kan vi pege på fortsat fokus på byplanlægning, understøtte foreningslivet, og have fokus på geografiske udfordringer for borgerne i forhold til fysisk aktivitet, ikke mindst for de borgere, som har problemer i forhold til transport – kan være såvel unge som ældre.	Sund mad og måltider er et vigtigt indsatsområde – vi vil gerne pege på, at man spiser ikke kun med munden – måltidet skal gerne være en positiv oplevelse for såvel øjne, næse og mund – og kan der skabes hyggelige rammer, er det perfekt. De nye regler om økologi, som ikke fremgår af sundhedspolitikken, er på mange måder et godt tiltag, men giver ikke nødvendigvis mere sundhed – og vil være en økonomisk udfordring fremover.	Hygiejne er et vigtigt indsatsområde, vi vil pege på de offentlige toiletter. De kan være bakteriebomber samtidig med, at de for kommunens turister, også kan være det offentliges ansigt udadtil	Røgfri kommune – ærgerligt kommunen som arbejdsplads ikke indførte røgfri arbejdstid – hvis kommunen var gået foran, kunne man efterfølgende have henvendt sig til virksomhederne i kommunen med opfordring til det samme. Der arbejdes med rygestop og forebyggelse af CFS og indsatsen vil fortsætte blandt andet med udvikling af digitale rygestoptilbud.	Rehabilitering – i forhold til teksten så fremgår det, at kommunen ønsker en helhedsorienteret og sammenhængende indsats – hvad mener man med det? fra CFS vil vi pege på at kommunens personale og institutioner skal arbejde med samarbejde på tværs med borgeren i centrum, og som redskab vil bruge den teoretiske ramme omkring relationel koordinering, idet rehabilitering ses som en tværfaglig samarbejdsproces.	Mental sundhed er i disse år et meget vigtigt område. Vi vil her pege på vigtigheden af det brede forebyggende arbejde, der foregår i såvel foreningslivet som f.eks. på Medborgerhuset. Ikke mindst i dette indsatsområde er det vigtigt, at der er fokus på ulighed i sundhed. Der bør i forhold til nye initiativer ses på målgrupper – vi peger på ældre og unge.	I forhold til lighed i sundhed, som er den sidst nævnte indsats – hvor der efterfølgende er beskrevet, at det er et grundlæggende aspekt – så burde det stå allerøverst, så man fra starten ved, at det er en forudsætning – og eftersom der ikke skal udarbejdes strategier og handleplaner for emnet, så synes vi ikke det behøver at stå som selvstændigt tema.	
Anette Brodde									Formuleringen 'fremmer indlæring...' bliver erstattet med 'læring', som er det udtryk, man anvender i dag på skole og dagtilbudsområdet.

<p>Sanne B. Andreasen, Nikolaikirkestræde 3, 6800 Varde Tlf 75222537 / 30707537</p>									<p>Inddrag den viden, der findes om alternative sundhedsfremmende foranstaltninger. Varde Kommune bør nedsætter en gruppe, der skal arbejde for at fremme samarbejdet mellem vores etablerede sundhedsvæsen og de alternative behandlere. Der findes megen viden om alternativ sundhedsfremme (...) Jeg forestiller mig, der på sigt bliver oprettet et Center for Alternativ Sundhedsfremme. Der skal i så fald opbygges en database med dokumenteret viden, registrering af alternative behandlere og brugererfaringer. Der er specielt meget at hente på det forebyggende område, og det er ikke kun til gavn for den enkelte borger, men også en gevinst for samfundet - hvis der kan spares på sygedagpenge, hospitalsindlæggelser og på medicinkontoen.</p>
<p>Kultur og Fritid</p>	<p>Indholdet i visionen er god, men sætningen er for langt til at huske. En vision bør være nem at huske.</p>								<p>Forslag til en ændring i indledningen: Sundhedsarbejdet i Varde Kommune har udgangspunkt i et sundhedsbegreb, hvor vi ser sundhed som livskvalitet og psykisk, fysisk og socialt velvære mere end fravær af sygdom... Dermed bringes det positive frem først.</p> <p>Kultur og Fritid ser der er interessante samarbejder mellem Sundheds og Kultur- og Fritidsrådet som vil styrke arbejdet med visionen og målsætningerne. For at visionen og målene kan realiseres er det vigtigt at der på Sundhedsrådet også er afsat økonomi til at gennemføre de fælles projekter.</p>
<p>MED-Udvalg Social og Sundhed</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vi gør det sunde valg til DIT lette valg - hver dag! • Det sunde valg er det lette valg. Hver dag! • Gør valget let: sundhed hver dag! • Det sunde valg er lettilgængelig - hver dag. 	<p>Bevægelse skal være en naturlig del af alle borgeres hverdag, hvorfor vi gerne vil fremhæve vigtigheden i, at man også fokuserer på at gøre bevægelse til en naturlig del af arbejdspladsen og de kommunale medarbejders arbejdsdag. Varde Kommune skal være rollemodel og frontløber på området.</p>					<p>Det forslås, at mental sundhed medtænkes som en generel indsats ved samtlige målsætninger - ligesom lighed i sundhed - hvorfor der heller ikke skal udarbejdes en separat strategi for dette indsatsområde. Flere faktorer, der påvirker mental sundhed, vil automatisk blive behandlet i de andre strategier, hvorfor det giver mening at samle de konkrete og målrettede indsatser vedrørende mental sundhed i de relevante strategier.</p>		

Team Plan og Byudvikling	<p>I forbindelse med næste planrevision af kommuneplanen vil byrådets mål blive tilrettet den nye vision for sundhedspolitikken (skaber overensstemmelse mellem den politiske vision og det politiske mål indskrevet i kommuneplanen). Det nuværende mål strider ikke mod den kommende politiske vision for sundhedspolitikken. Spørgsmålet omhandler mere en sproglig præcisering af fokus i visionen kontra byrådets mål. Byrådets mål for børn og unge vil ved næste revision blive tilføjet ønsket om, at sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende rammer skal medvirke til at sunde vaner grundlægges allerede i barndommen.</p>	<p>Målsætningen om, at bevægelse bliver en naturlig del af borgernes hverdag er relevant ift. den fysiske planlægning og administration. De nuværende retningslinjer for den fysiske planlægning i Kommuneplan 2013 indarbejder ønsket om, at bevægelse bliver en naturlig del af borgeres hverdag. Retningslinjerne i:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tema 9 sundhed indarbejdet ønsket om bevægelse i forhold til infrastruktur blandt andet mht. tilgængelighed, lokalplanlægning mht. stisystemer og fælles opholdsarealer samt etablering, lokalisering og tilgængelighed af natur og grønne områder. • Tema 10 børn og unge indarbejder ønsket om bevægelse som en naturlig del af hverdagen i forhold til grønne områder og udearealer i forbindelse med skoler og dagtilbud. • Tema 18 det åbne land om ny natur og tilgængelig sikrer, at der prioriteres ny natur i forbindelse med byer for blandt at fremme muligheden for bevægelse og at der skabes gode alsidige adgangsforhold ved planlægning af nye stier. 							Forslaget til sundhedspolitikken er i overensstemmelse med Kommuneplan 2013.
Jens Bytoft, KomUd	<ul style="list-style-type: none"> • Det sunde valg er det lette valg. Hver dag! • Gør valget let: Sundhed hver dag! • Vi gør det sunde valg til det lette valg - hver dag! • Vi gør det sunde valg til DIT lette valg - hver dag! • Hver dag er en sund dag! • (I Varde er) hver dag en sund dag! 								
Christian Rabjerg Madsen	<ul style="list-style-type: none"> • Skabe livskvalitet i en hverdag, hvor det sunde valg er det lette valg • Et godt liv til hverdag, hvor det sunde valg er det lette valg. • Lettere at leve sundt - hver dag. • Et godt liv hvor det sunde valg er det lette valg. • Et godt liv med fokus på sundhed i hverdagen, hvor det sunde valg er det lette valg. • Skabe en god hverdag, hvor det sunde valg er det lette valg. • Et godt liv skabes ved at gøre det sunde valg til det lette valg. • Livskvalitet gennem en sund hverdag. 								
Biblioteket									Biblioteket understøtter sundhedspolitikken med interne og eksterne arrangementer og via formidling af sundhedsmaterialer.
Børnehaverne Nord-øst, MED-udvalg	Den er formuleret konkret og præcist.								I det øjeblik visionen er vedtaget, vil Dagtilbuddet NordØst i samarbejde med bestyrelsen forholde os til konkrete handlinger, der omsætter visionen til handling i daglig pædagogisk praksis.
Outrup Skole, MED-udvalg					Skepsis ift. høringen om Røgfri Arbejdstid: skal det gælde i hele arbejdstiden - specielt ved pauser, eksempelvis hvis du kører i egen bil fra A til B i arbejdstiden. Vi ser også en udfordring ved lejrskoler.				Bakker op om forslaget till den nye sundhedspolitik i Varde Kommune. Vi ser politikken som et fint og sundhedsfremmende forslag.

Daginstitution Højgårdsparken, MED-udvalg									Vi tilslutter os sundhedspolitikken, vi finder politikken brugbar og i god tråd med de værdier, vi arbejder ud fra.
Dagtilbuddet Øst, Forældrebestyrelsen							Mere fokus på mental sundhed og en større uddybning omkring dette.		Ønsker konkrete handlingsplaner for de syv områder i sundhedspolitikken.
Bedre Psykiatri, lokalforening i Varde. Foreningen for pårørende til psykisk syge.		Hvis vore psykisk syge skal blive aktive brugere er det ikke nok, at de forskellige tilbud er tilgængelige. Der skal afsættes ressourcer til at støtte og motivere den enkelte. Mange vil ikke komme afsted uden den hjælpende hånd. Økonomien er en barriere, nu hvor flere psykisk syge skal klare sig for en kontakthjælp. 'Idræt for sindslidende' kan tilføjes flere midler for derigennem at styrke indsatsen for et sundere liv for en stor gruppe af borgere.							
Hjemmeplejen MidtVest, Lokal MED	Lokal MED udtrykker generel tilfredshed med politikken udformning og vision, som tilgodeser en stor del af Varde Kommunes borgere. Lokal MED anerkender at den enkelte borger har ansvar for at tage hånd om egen sundhed og ser mulighed for at være mere præcis på, hvordan visionen kommer de borgere til gode, som ikke har ressourcer til at føre et ønsket valg ud i livet på egen hånd. Visionen skal åbne mulighed for at alle borgere i Varde Kommune kan: Komme udenfor hver dag og deltage i en ønsket aktivitet (sammenhæng mellem politikkens hensigt og indsatserne).		Ved at tilbyde undervisning i at lave sund mad til børn og ældre vil borgere 'midt i livet' kunne opnå en større effekt og fremme gode vaner på den lange bane. Borgere midt i livet er ofte forældre, bedsteforældre eller pårørende til ældre borgere. Sund mad til medarbejderne - der bør være et reelt valg om sund kost til alle Varde Kommunes ansatte.						
Horne Tistrup Skolener, kantin			Hvad menes med kerneydelser? Et IT program som kommunen betaler licens til, så alle kan bruge det, når madens kvalitet skal evalueres. Det er en fordel med ét program, så alle skoler kender det samme.						Formulering: 1.3 Målgruppe. Ændres til: I fællesskab skal vi opnå sundhedspolitikken, som gælder og gavner alle borgere i Varde Kommune. I den nuværende tekst viser 'som' tilbage til Varde Kommune, hvilket er lidt uklart.
Dagtilbuddet Øst. MFD-									Vi ønsker forslag til konkrete indsatser på de 7 områder, beskrevet i sundhedspolitikken. Sundhedspolitikken er et meget godt bud på en politik, men vi vil gerne have uddybet, hvordan Varde Kommune aktivt vil skabe de rammer, der gør det nemt for vores borgere at træffe et aktivt valg om at leve et sundt og godt liv.

<p>Ungdomsuddet, psy, med udvalg</p>						<p>Pinden omkring rehabiliteringsindsatsen, kunne vi ønske os uddybet: gælder det også medarbejdere, der kommer tilbage efter en længerevarende sygdommelding.</p>	<p>Mental sundhed skal opprioriteres, når vi taler sundhed, også set i lyset af, at sygefraværet i Varde Kommune er steget. Her kunne vi ønske os, at der blev givet midler til kurser i for eksempel mindfulness og til ekstern coaching.</p>	<p>Vi vil gerne vide omkring det økonomiske: hvem vil betale for det? Hvis det skal være ens for alle, skal der også være samme økonomiske vilkår.</p>	<p>Tilbud om deltagelse i sundhedsfremmende aktiviteter for alle medarbejdere i Varde Kommune – enten ved rabat eller ved gratis tilbud. Tilbuddet skal kunne gælde alle, også i yderområder – for som der står: "Det sunde valg er det lette valg". Tilbuddene kan være: Fitnesscenter, kostvejleder, massage mm.</p>
<p>Centerområde NordVest, MED-udvalg</p>	<p>Vi er tilhængere af at visionen siger, at det sunde valg, er det lette valg. Livskvalitet tænker vi også kan indeholde mindre sunde valg, måske ligefrem usunde valg - og det skal der være plads til.</p>				<p>Kommunens rygepolitik kunne indeholde røgfri arbejdstid, i stedet for at sige røgfri arbejdsplads. Den personlige frihed vil være respekteret.</p>			<p>Det er vigtigt at tilbud på sundhedsområdet udbydes decentralt, så alle har let tilgængelighed til at deltage. Så det sunde bliver det lette valg.</p>	<p>Lokale indsatser der giver mulighed for socialt samvær bør understøttes. Oplysninger om tilbuddet må gerne prioriteres, så de bliver meget synlige. Afsnittet, hvor der siges at vi løser de udfordringer der kommer, er vel en selvfølge, hører ikke så meget ind under visioner. De sidste to afsnit kunne udelades. (fortæl hvad vi kan, i stedet for hvad vi ikke kan). Formuleringer, der understøtter at indsatserne vil give en positiv tilgang og ikke en reparerende tilgang.</p>
<p>Ungdomsskolen</p>	<p>Denne vision bakker Ungdomsskolens bestyrelse op om, således at man fortsat har fokus på at skabe synlighed og tydeliggøre Kommunens ambition at gå forrest og være frontløber på sundhedsområdet.</p>		<p>på børne-/ungeområdet er det rigtig vigtigt at have fokus på sund mad, da det er med til at fremme indlæringen. Desuden har vi en pointe her, nemlig at "passe på" omgivelserne, så vi fortsat har rent og fint drikkevand.</p>		<p>I Ungdomsskolen tilbydes rygestopkurser til medarbejderne. Desuden skal vi selvfølgelig være med til at forebygge rygestart, særligt blandt børn og unge.</p>		<p>Vi finder, man skal have stor fokus på at begrænse og helst helt undgå mobning.</p>		
<p>Højgårdsparken, Bestyrelsen</p>									<p>Vi kan tilslutte os visionen og de overordnede emner og synes, at det fremstår meget overskueligt. Vores egen rolle i sundhedsperspektivet, kan vi genkende, da vi allerede inden for de givne økonomiske rammer, gennem flere år har valgt have fokus på sundheden i S/I Højgårdsparken. I forbindelse med strategierne og handleplanerne vil vi anbefale, at der fokuseres på at holde dem lige så overskuelige som visionen. Det er vigtig, at der inden for politikken gives en klar og tydelig ramme, men at der samtidig bliver givet plads til en høj grad af frihed inden for de enkelte områder og enheder.</p>

Aflastningstjenesten (Vågetjeneste, besøgstjeneste, frivillige på plejecentre)									Positivt der er fokus på at mindske den sociale ulighed samt prioriteringen af en styrket sygeplejeindsats. Der er meget fokus på at styrke borgerens egenomsorg - relevant og vigtig prioritering. Bekymring: vil de svageste og mest syge ældre fortsat få den hjælp og omsorg, de har brug for? Varde Kommune yder god pleje og omsorg til de allersvageste medborgere, hvilket vi også håber vil blive prioriteret højt fremover. Fx vore medborgere på plejecentren kan få hjælp til tiltag som bad, frisk luft og socialt samvær i den udstrækning, de ønsker/har behov for det. Det bør derfor fremgå tydeligt af handleplanerne, at den enkeltes ressourcer grundigt vurderes fagligt og menneskeligt, så støtte, hjælp og omsorg bliver en selvfølgelig, når det er nødvendigt.
Lunden, Medarbejderne i MED-udvalget	Overordnet finder vi sundhedspolitikken som et godt forslag til, hvordan Varde Kommune kan nå visionen om at være en sund kommune.	Mulighed for billigere eller gratis tilbud for socialt udsatte og funktionshæmmede til at bruge fitnesscentre, svømmehal o. lign. Bedre økonomiske tilskudsordninger i forbindelse med transport for den målgruppe, som kun kan benytte særlige handicapvenlige tilbud, men geografisk bør langt væk og er økonomisk dårligt stillet. Kampagneuger med fokus på det sunde liv. Tiltag og aktiviteter omkring motion, madlavning og naturarrangementer.				På Lunden har vi aktivitetstilbud og vederlagsfri fysioterapi til mennesker med erhvervet hjerneskade. Vi tror der i kommunen kunne være flere mennesker der kunne få glæde af vores tilbud. Derudover mener vi, at tilbuddene i forhold til øvre aldersgrænse bør følge den stigende pensionsalder proportionelt.	At der gives mulighed for billigere eller gratis medlemskab /kontingent for socialt udsatte og funktionshæmmede i foreningslivet. Vi ser det som en mulighed for i højere grad at blive inkluderet i et fællesskab, som kan medvirke til fremme borgernes trivsel og livskvalitet, og forebygge ensomhed.		For Socialt udsatte, og borgere der er funktionshæmmede, kan det være vanskelig på egen hånd, at skabe et sundt og indholdsrigt liv. Vi mener derfor det er vigtigt, at der er opmærksomhed på at have de nødvendige ressourcer til rådighed, i form af praktisk hjælp, mental støtte og vejledning til det enkelte menneske.
Børneuniverset, Bestyrelsen	Visionen 'Et sundt og godt liv med fokus på hverdagen og på livskvalitet, hvor det sunde valg er det lette valg' er god. Særligt fokuseret er bestyrelsen på den sidste del om, at det sunde valg skal være det lette valg. Samtidig er det en vision, der forpligtiger. Visionen forpligtiger således, at der skal skabes rammer i de kommunale dagtilbud, hvor børnene oplever en hverdag med trivsel og livskvalitet, og at de indenfor disse rammer guides til at tage det lette valg - nemlig det sunde.	Vi skal sikre, at de miljøer, der er omkring børnene, opfordrer dem til at blive nysgerrige på bevægelse. Derfor skal der fokuseres på at skabe nogle rum, hvor det er muligt. De voksne i institutionerne skal være rollemodeller for børnene og udvise glæde ved fysisk aktivitet. For at sikre at personalet har de faglige kvalifikationer og den fysiske robusthed til dette, er det nødvendigt at tilgodese personalets behov for sundhed. Her ser vi forebyggende indsatser som massage, fysioterapi og træning som særdeles relevant. Desuden kunne man overveje at tilbyde dem en sundhedsforsikring, der sikrer hurtig behandling og kortere tid fra institutionen ved sygdom.	I andre tilbud i Varde Kommune har man truffet det lette valg for borgerne og udelukket de sunde alternativer. Børneuniverset vil gerne give vores forældregruppe samme mulighed, nemlig ikke at skulle vælge de usunde alternativer, men at tilbyde dem de sunde (og nemme) og gode alternativer. Vi foreslår, at der i alle Varde Kommunes institutioner inkluderes frugtordning i egenbetalingen. Den enkelte institution kan så mod merbetaling fra forældre vælge om ordningen skal drives økologisk. Vi i Børneuniverset vil gerne tilbyde os som forsøgsordning på dette område. Det giver alle børn mulighed for at opleve lighed i sundhed, da alle vil blive tilbudt et sundt og frisk alternativ til eftermiddags snack.			Vi foreslår, at god hygiejne på alle områder opprioriteres til et politisk fokuspunkt i 2015. Det er vigtigt at beskytte de børn, der har en øget modtagelighed over for infektioner. Forskning viser, at nogle af de børn, der klarer sig godt trods socialt udsatte positioner, er børn med god hygiejne.	Vi skal skabe rammer for børnene, hvor de kan lære og ikke bliver belært. Visionen forpligtiger til, at der skal være anerkendende rum, hvor det enkelte barn kan udvikle sig med udgangspunkt i det enkelte barns udvikling.		Vi har ligeledes drøftet mulighederne for at ovenstående vision bliver håndterbar og begribelig for børnene og forældregruppen i Børneuniverset. Der er selvfølgelig en graduering i relevansen af alle syv temaer, men qua den betydning som institutionerne har fået i børnenes og familiernes liv, er det relevant, at vi forholder os i videst muligt omfang til alle syv.
Jytte Haahr Jensen, Østerlundvej 24, Heager Nordenskov, 6800 Varde Tlf. 75298690 - mobil 24663867			Hun foreslår 3 konkrete projektforslag (se høringssvar dok nr. 178992-13 for uddybelse): <ul style="list-style-type: none"> Lave mad på Nordenskov Skole (forældre byder ind) Invitere forældre og børn med i skolekøkkenet for at tilberede mad sammen Fars køkkenskole 			Vi mener, Varde Kommunes institutioner skal være røgfrie.			

